

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. ó.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállítás:

belső s^o számú 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstejn és Voglernál (Neuer-
Markt 11 szám.)

Pestben: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitási cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezelitlik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1869. II-dik félévi folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.

Stein János,
a „K. Közlöny” kiadója.

Kolozsvár, aug. 23. 1869.

(S.) Szerfelett bosszantó lehet valakire nézve, midőn egy bizonyos üggyel azzal a számitással, s abban a boldog hiedelemben tagadja meg közreműködését, hogy majd, ha ő távol marad, az a bizonyos ügy 24 óráig sem tarthatja magát, fennakad, megbukik, el- és szétmállik, s ime: az a bizonyos ügy mégis fennáll, mi több életrevalóságot tanúsít s mindenesetre több valódi eredményt képes előállítani, mint a mennyit a duzzogó dissidens legmerészebb mephistoi kárörme megengedni hajlandó vala.

Körülbelül ilyenforma számitás vezette az ellenzékot, midőn közreműködését a delegatiótól megtagadta, s visszavonulásával arra kényszeríté a Deák-pártot, hogy a jelenlegi delegatio tagjait kizárólag a maga kebeléből válaszsza. Amde a meglepetés is méltó volt a számitók intenciójához.

Az oppositio t. vezérferfiak kétségkívül nem kis bosszúsággal veszik észre, hogy az általok tehetlennek hirdett intézmény nélkülök, sőt ellenükre is él és működik, sőt mindenki által elismeréssel fogadott gyakorlati eredményeket mutat fel, bár munkásságát még nem végezte be és sikere egészen tudva még nem lehet.

Azt vélte a t. ellenzék, hogy a delegatusok majd tétlenségben fognak vesztegelni, sőt tulságos előzékenységet tanusítván a közös kormányval szemben, magokat compromittálják, s az ország jogait személt hunyva sérteni engedendik.

Abban a meggyőződésben éltek a tulsó oldalon levők, hogy a legjobb esetben is, ha t. i. a delegatio tagjaiban egyenként meg is lesz a jóakarát, s mindaz, mi a cselekvésnek sikert szokott szerezni: a buzgalom és erély sem hiányozand; magának a perhorreskált intézménynek nem lesz annyi hatása, annyi ereje, hogy a legjobb honfiai akarát a haza jogainak megvédésére, a nép igényeinek megóvására képesítse.

Való igaz, hogy Bécsben, kivált a közös hadügyminiszteriumban még igen laza fogalmak uralkodnak a valódi alkotmányosságról, s a felelősség komolyságról; hanem másfelől az sem szenved kétséget: hogy nincs oly hatalom, mely a megszokott uralkodási vágyról egyszerre lemondani bírna; következésképpen minden átmenet nehezen, s csak fokónként keresztülvihető.

Azonban a magyar delegatio a helyzet bonyolult volta, s a kezdet nehézsége dacára lehető leghivebben, s pedig nem megvetendő gyakorlati eredménnyel járt el fontos küldetésében; az elismerés jókora része magára a delegatio intézményére is hárulván, mint a mely nem bizonyult ép oly tehetlennek, minőnek amott hirdették.

A jövő évi közösügyi költségvetés szigorú vizsgálata folytán annyi mindenesetre eléretett, hogy a hadügyminiszteri gazdálkodás napfényre derítettén a nyilvánosság ellenőrzése alá került, s ha az eddig általa kezelt alapítványok a hadügyért elvonatván, az illető pénzügyminiszterium körébe menendének át, a hadügyminiszterium pedig nem lesz egyszermind a delegatio ellenör-

lenőrzése elől elvont tartalék-pénztárakkal ellátott kezelő és adminisztráló közeg, hanem minden pénzügyi szükségletet a közös pénzügyminiszteriumtól veheti, ez csak annyit adand neki, a mennyit a delegatio megszavazott, a közös hadügyminiszter úr szeszélyeit is könnyebb leend korlátozni, s a katonai hatóságok magatartása is csakhamar önként bele fog terelődni az alkotmányosság folyam-árjába.

A budget-revisio alkalmával eszközölt megtakarítások sem megvetendők.

De mindenkefelett megjegyzésre méltó azon két nyereség, melyet az ez idei delegatio a had- és külügy terén — melybe a magyar törvényhozásnak eddigelő semminemű tényleges befolyása nem vala — erélyes magatartása által kieszközölt.

A hadügyi budget következetesen kitarító ostromlása kivitte, mikép ő Felsőge legújabb kir. intézvényt bocsátott ki, melylyel a határvidékek polgári adminisztrációját elrendeli, s utasítja a miniszteriumokat, terleszzenek e tárgyban törvényjavaslatokat az országgyűlések elé.

Ez által ugyan a határörtség kényes ügye teljesen rendezve még nincs, nem is lehet, mert nem tartozik a delegatio körébe; de eddigi tespedéséből mégis ki van véve s a törvényhozás elé utasítatván, a természet-szerű megoldás medrébe bele van irányozva. Ennyi egyelőre, kivált a delegatio részéről, elegendőnek mondható.

Másik, üdvös tanulságot rejtő nyereség az, hogy a közös miniszter külpolitikája előnkbe tárult, s az e tárgyban tartott beszédek és interpellatiók bizonyára irányadó befolyást gyakorlandnak a magyar-osztrák birodalom külügyeinek vezetésére. Másfelől kiderült, hogy Poroszországgal viszonyaink a látszatnál is hidegebbek, következésképpen nincs okunk a henyc tétlenség, vagy kába elbizakodás, lágy vánkósára nyugodnunk, hanem a külhelyzet világossá lett tudomásából kétszeres ösztön kell meritenünk arra, hogy belügyeinket sietve rendezzük és Szt. István birodalmának consolidatióján fokozott buzgósággal munkálódjunk, mikép hazánk integritását minden irányban megvédeni, alkotmányos önállásunkat, szabadságunkat fentartani elég erősek lehessünk.

A delegatio ez idei ilésszaka tehát még sem fog eredménytelenül lefolyni, mint azt a tulsó oldalon nagy szavakkal, s oly csalhatlan bizonyossággal jóslgattak.

Pest, aug. 21. 1869.

(r. l.) A mily meddők voltak politikai események és hírek dolgában az utóbbi napok, éppen oly gazdag a mai nap, mit ön előfutárképen küldött táviratomból *) is bizonyára gyanított már.

Ha jól emlékezem, azt irtam valamelyik levelemben: „Ki tudja, meg fog-e oldatni a katonai határörvidék csiklandós kérdése, vagy pedig a la „gordiusi csomó” ketté vágatni?”

A tegnap még csak homályos, ma azonban már pozitív alakban érkezett bécsi tudósítások a ketté vágást konstatálják.

A vizálynak, a mely a bécsiek tulságos s alaptalan féltékenykedése folytán csaknem fenyegetővé kezdett már válni, a király egy tollvonással véget vetett.

Ugyanis intézvényt irt alá, mely által a katonai határörvidék — közjogi alapos igényeinkhez képest — Magyarországra bekebelezetik, és annak polgári adminisztratio alá leendő helyezettése elrendelitetik.

A királyi intézvény gróf Andrássey Gyula és Taaffé miniszterelnökök ellenjegyzésait viselendi, miután azonban utóbbi e pillanatban nincs Bécsben, visszaérkezése beváratik s a mindenesetre fontos okmány csak azután tétetik közzé.

Egyszermind mindkét miniszterium utasított, hogy az ekként történt területi változás folytán, a közös ügyekre vonatkozólag kimerítő javaslatokat szerkeszzenek és terjeszzenek az országgyűlések elé.

A kérdés anyagi része tehát az illető törvényhozások tanácskozási tárgyat képezendi, — a mi, hir szerint, a bécsi delegatiót is megnyugtató látszik, mert annak — egyenesen kimondjuk — józanabb felfogású része szintén nem óhajtotta magát a bekebelezés kérdését a reichsrath elé vin-

*) Lapunk bezárta után vettük.

Szerk.

ni, — miután ama bekebelezést a törvények parancsolják, az tehát nem függhet a reichsrath gráciájától, hanem csupán attól tartott, hogy e bekebelezés által a magyar-osztrák birodalom nyugati részei anyagi tekintelben esorbát szenvedhetnének.

Most már egyrésztől teljesítették Magyarország jogos igényei, más részről azonban az országgyűlések hivatása leend a modalitások fellett határozni, melyek mellett e változás véghezmenjen.

E modalitások iránt a két miniszterium egyetért, sőt már a javaslatok is készek, melyek a törvényhozások elé fognak terjesztetni, és így a kérdés végleges megoldása nem fog hosszú pórázra nyulni.

Addig, t. i. a végleges megoldásig, fennmarad ugyan a királyi intézvény rendelete szerint a status quo, a mi azonban nem zárja ki a magyar miniszterium előkészítő lépéseit, melyeket a katonai határörvidék adminisztrációjának mielőbbi átvétele iránt tenni fog, és bizonyára haladéktalanul tennie is kell.

Meg lesz e a baloldal elégedve miniszteriumunk e tárgyban tanusított erélyességével, — vagy még most is gyengeséggel fogja azt vádolni? Am tegyen a mit saját nézponyjából jónak lát.

Magyarország területi integritásának helyreállítására nézve megint egy lényeges lépés történt; ez tény.

Népnevelés.

Értésünkre esett, hogy az 1868. XXXVIII. népoktatási törvény alapján felállítandó iskolatanácsok szervezése a Királyhágón innen is megkezdődött. Folyó hó 17-én Dicső Szent-Mártonban a kiküldött megyei iskolatanács megalakult. A szép számmal egybegyűlt tagokat ns. Gáspár János alsó-fejér-küküllőmegyei tanfelügyelő érdekes beszéddel nyitotta meg, melyet jegyzőkönyvre venni határoztak.

Első teendő volt a jegyzők választása, és sikerült közfelkiáltással két buzgó ügybarátot választani Pócsa József birtokos és Kovács Dénes dézsfalvi unitarius pap személyében.

Erre az 1868. XXXVIII. népoktatási törvény és az iskolatanácsra vonatkozó miniszteri utasítás ön felolvasva elnök tájékozó értelmezésével. Ezek alapján az előszabott esküt tünepélyesen letették a jelen volt szép számu tagok, minden észrevétel nélkül.

Az utasítás értelmében a felekezeti tanítói karból bizalmi férfiakul választattak: Kisgyörgy József dombói unitarius tanító, Henning Frigyes bolkácsi lutheranus tanító és Popescu Pátrik sövényfalvi görög-keleti tanító.

Tanácskozás közben felmerültvén azon szomorú körülmény, hogy Küküllőmegyében még csak egy nagyobbacska iskola sincs, közöbajtás ön a megye középpontján Dicső Szent-Mártonban egy polgáriskola alapítása a megye hozzájárulását is igénybe véve. Ezen üdvös gondolat valóítására, illetőleg tervekészítésre egy bizottság is ön kiküldve Szilvási Sándor, Bedőházi János, Farnos Elek, Gyárfás Ferencz, Nesztör József, Pócsa József és Rédiger Árpád személyében, melynek feladata a megye előjáróságával és értelmiségével egyetértve a nemes ügyet előkészíteni.

Intézkedés történt, hogyha időközben községi tanító-választás fordulna elé, az elnök tegye meg a szükséges lépéseket.

Végre az utasítás 7. §-ban indicált szakbizottságok megválasztása a jövő gyűlésre halasztott, s az iskolatanács hivatalos pecsétjének megkészítése is elrendelitetett.

Az egész tanácskozást legszebb rend, férfias higgadság s a nevelés szent ügye iránti közérdekeltség és buzgóság jellemezte, megannyi biztositékaí egy szebb jövőnek a megyében.

Hazai fürdők.

Radna (Dombhát), aug. 15.—Múlt hó közepe óta vagyok e kies fekvésű, hatalmas gyógyerővel bíró fürdőn. Azóta mindig várom, hogy valami erre hivatott fürdővendég, — kit sorsa e kelemellen s épen nem fürdő-szezonhoz illő időjárásban ide vezérelt — tollára veszi a dombhát fürdőt s meg fogja írni, hogy mily másképen kellene itt lenni mindennek, ha azt akarják az illetők, hogy ez egykor jó hírű s leglátogatottabb fürdője Erdélynek ma holnap a feledékenység tengerébe ne süllyedjen. De lám, addig vártam, míg nemcsak a fürdővendégek számában, azoknak ellátása körül tanusított buzgó igyekezetben, hanem még fürdői

reporterekben is az ide alig egy órányi távolságra fekvő o-szentgyörgyi fürdő (melyet csak nem rég kaptak fel, s már is a radnai fürdővel félelmes versenyre kelt) mintet megelőzött. Elmondok tehát egyetmást a radnai, illetőleg dombhát fürdő-ről, hogy kitöltsem azon lézagot, mely ön becses lapjában a hazai fürdőről koronként megjelent közlemények során áltál mulhatlanul támadna, ha én is hallgatásra határozom magam.

Hanem bizony legjobb akaratom mellett is valami sok dicséretet ez ismert jelességű fürdőről (melynek gyógytani leírását s vizének vegyelemzését szakemberekre bízom) nem írhatok; mert e hely fölött évtizedek óta a tespedés szelleme borong, s vajmi kevés történt, mi a jelenkor kényelmi igényeinek kielégítésére alkalmas volna. A lakások többnyire régi, kényelmetlen, léghűzamos földszinti épületek, s e részben csak a nem rég épült, jókora kiterjedéstű új szálloda érdemelne említést, ha ez is nem épen ugyanazon bajokban szenvedne, mint a régiek. Földszinti része köből épült ugyan, de az emeleten az egyes osztályok válaszfalait csak fa és deszka képezi, ugy, hogy az ember azokban sem hideg, sem meleg, sem léghűzamos ellen oltalmat nem lel, s ily lakásban, e havasalyi vidék légmérsékleti változatai között még az egészséges ember is könnyen szerezhet magának betegséget, — hát még a valódi betegek?! Aztán habár nem is vagyok mérnök, vagy építőmester, egy 20 öl hosszú, 8 1/2 öl széles épületet nem terveztem volna egyetlen följáró lépcsővel, s még azt is földentlenti!

Ez épületben a nagyon kezdetleges módon: két faágy, ugyanannyi és olyan székek, egyetlen asztal és ártatlan fogással fölzerelt egyes szobák ára 24 órára egy frt, mi a minőségre való tekintettel olcsónak épen nem mondható. Kedvezőbben állunk az élelmezéssel, mely kielégítő s nem drága; legrosszabbul pedig szellemi eledellel, a mennyiben a fürdő bérletjének kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy vendégei számára egyetlen újságlapról gondoskodjék!

Az ide gyűllekezett fürdő-társaságnak (mely az idén 80—100 személynél többre alig tehető) főtalálkozási helye a dombhát ióvút körüli sétány, melynek rozszant fedellő rondellája alatt azonban, oly esős időszakban, minő júliusnak utolsó fele volt, bizony könnyen megázik az ember, mi a meleg fürdőhelyiségeivel sincs különben, mely egyébként is szűk és kényelmetlen.

A fürdői zenét a kolozsvári Hosszu Janosi 8 személyből álló zenekara látja el, s ha nem tartozik is a legjobbak közé, olykor-olykor kellemes elszóródást nyujt vendégeinknek.

Legnagyobb bajunk e hó kezdetéig a csaknem folyton tartó esőzés volt, mely hideg komorságot a kedélyekbe is átplántálván, az egyes családokat — kevés kivétellel — ugy szólván izolálta s fürdői életünkre igen nyomasztó hatással volt. Hanem valahára ránk is mosolyogni kezdett az isten napja, s megkezdődtek a társas összejövetelek, kirándulások: aug. 1 én 8 szekér, tele élvsóvár vendégekkel robogott ki a dombhát fürdő udvaráról s Radnán át húzóda tartott a Rotundának, az Ünökő megtekintésére. Sáncz helységét hátunk megett hagyva egyre szélesebb szorult a különben is szűk völgy, melynek oldalain a műértőleg vezetett igen jó, bár keskeny út mind fölebb-fölebb emelkedik; kétfelől a meredeken felnyúló hegyoldalt sugár fenyvesek sötét erdeje borítja, meg alatt a mélységben szilaj patak zuhogása jelenti, hogy ott a Szamos egyik szűlő ága rohan odább szikláról-sziklára. Ott, hol ez út, néhány fűrészalom mellett elhaladva, a tetőre ér, gyönyörű kilátás tárul fel előttünk az Ünökő kopasz ormaira s be a szomszéd Bukovinába.

Aug. 3-ki második kirándulásunk a Valea-zsinuluj, az olombányák és az Ördög-szoroshoz ön irányozva, s hogy e helyeken is sok szép és meglepő várt reánk, az bizonyos; melyeket azonban a különösen hasonemű nevezetességeivel szemben illőleg földiosérni már nem is merek, nehogy nekem is egy „Ihász Dánielem” akadjon, ki a hazai nevezetességek bálulásáért amegy magyarosan rendreútasítson. Elég, hogy mi elvettük azokat, s e kirándulásokat az itt nem nagy bővségben kinálkozó fürdői örömek legkellemesebbjei közé jegyezhetjük fel.

Mielőtt e helytől megválnék, azon jó tanácsot adom a radnai fürdő tulajdonosainak, vagy bérletjének, hogy ha e fürdőt továbbra is fenn akarják tartani, igyekezzenek azt a jelen idők kívánalmainak színvonalára fölemelni, s érdekében többet tenni, mint a közelebről lefolyt évek alatt!

A kathol. autonómia szervező gyűlés tagjainak választását illető módozat kidolgozására kiküldött 18-as bizottság javaslata.

(Folytatás és vége.)

XVII. Minden választókerületben egy világi képviselő választatik.

XVIII. Választó minden 24 éves, feddhetlen magaviseletű ker. kath. férfi, a ki nem áll valamely büntetői kereset, illetőleg fenyíték alatt, vagy nem elmebeteg. — Választható minden választó, ha életének 30. évét betöltötte és irni, olvasni tud.

XIX. A választók összeírását, a primás ő hercegsége által kitzendő határidőben, egy bizottság eszközli, melynek elnöke a helybeli kath. lelkész, tagjai a kath. kegyur vagy képviselője és ott, a hol választott egyházi tanács létezik, ennek két tagja, a hol az nincsen, a község által előre választandó két kath. tag.

Minden választóképes összeírandó s ennek eszközzésére népesebb plebániákban albizottságok alkalmazhatók.

Az összes választók névjegyzéke a választást megelőző nyolcz napon át az egyházközség valamely középületében megtekinthető végett ki- teendő, hogy a névjegyzék netáni hiányainak kiigazítására alkalom nyujtassék, a helybeli kath. lelkész által, a kath. kegyur vagy képviselője és ott, a hol választott egyházi tanács létezik, ennek két tagja, a hol az nincsen, a község által előre választandó ker. kath. tag hozzájárultával történik.

XX. Ki az összeírásra nézve fenförgő panaszt illetőleg az összeíró bizottságnál orvoslást nem talál, további orvoslást nem talál, további orvoslás iránt a 25. §-ban jelölt központi bizottsághoz folyamodhatik, a mely véglegesen intézkedik.

XXI. A fentebbi XIX. §-ban jelölt négy tagból álló bizottság, a választás napját kitzíti, annak kihirdetéséről intézkedik, eszközli a választást, melynél mint szavazatszedő választmány működik.

XXII. A választás egyes plebániáknál történik oly módon, hogy az anya és fiók-községekben együttesen és csak a népesebb fiókegyházakban külön vétetik foganatba.

XXIII. Választási jogát mindenki csak egyszer és azon plebániában gyakorolhatja, a hol választónak beiratott.

XXIV. A szavazás közvetlenül, személyesen és nyilvánosan akkép történik, hogy a szavazatok a XXI. pontban érintett választmány által legott jegyzékbe vétetnek; felkiáltás utáni választásnak hely nem adatik.

XXV. A választást vezénylő négy tagu bizottság, miután a szavazatokat pontosan jegyzőkönyvbe vezette, azt a bizottsági elnök s legalább két tag által aláírva a választókerület központjára küldi be.

XXVI. Az egyes választókerületekben, hogy mely helyes fog központot tekinteni, és hogy melyik eseres fog azon központi helyen az összeszámítási ügy vezényletével megbízatni, azt minden egyes püspöki megyére az illető főpásztor az összeírások megrendelése alkalmával fogja meghatározni.

XXVII. A kerületek központján a püspöki leg kijelölt eseres ama helynek a XXI. pont értelmében alakult szavazatszedő választmányának és a kerületbeli vidéki választmányok legalább két vagy több tagjának közreműködésével, a beküldött szavazatokat teljes nyilvánossággal összeszámítja és az eredményt két példányban szerkesztendő jegyzőkönyvbe vezeti, melynek mindenike az el-

nök és három választmányi tag által aláírandó; a kerületbeli vidéki választmányok bármely tagjának szabadságában állván a közp. választmány működésében részt venni.

XXVIII. A ki a választókerületben viszonylagosan legtöbb szavazatot nyert, ama kerületnek választott képviselője.

XXIX. A XXVII. pont szerint felvett és aláírt jegyzőkönyvnek mindkét példánya haladék nélkül a megyés püspökhöz küldendő fel, ki az egyik példányt a megválasztott képviselőnek megbízó levél gyanánt elküldi.

XXX. Ha a választott, akár papi, akár világi képviselő, a reáesett választást el nem fogadja, arról utóbb lemond, vagy több kerületben megválasztva egy mellett nyilatkozik, vagy végre ha valamelyik képviselő meghalna, a szervező gyűlés új választást rendel.

XXXI. A megyés püspök a maga területén történt választások eredménye felől az ország hercegségprimását értesíti, ki a szervező gyűlés összejövetelének napját kitzíti, és a megválasztottakat a kitzított napra Buda-Pestre egybehívja.

XXXII. A szervező gyűlés elnöke az ország hercegségprimása vagy az e célra megbízott helyettese.

XXXIII. A gyűlés első napján az elnök hercegségprimás által egy papi és két világi korjegyző kijelöltetvén, a jelen választási szabályoknak, valamint a megbízó iratok felolvasása után két egyházi és négy világi tagból álló verificationalis bizottság választatik a megbízó levelek átvizsgálására.

XXXIV. Mind az egyházi, mind a világi képviselők általános többségének megbízó levelei rendben találattván, az akép igazolt tagok, és a püspöki kar az alakuló gyűlésre elnökileg egybehívattak.

XXXV. A jelen szabályok a királyi vallás és közoktatásügyi miniszter utján 6 os. ap. királyi felsége elő terjesztetnek s általa megerősítettvén foganatba vétetnek.

Tervrajza

a küküllőmegyei gazdasági egyesület által, 1869-ik év október hava 3. 4 és 5 én tartandó, Dieső-Szt.-Mártonban, gróf Béli Ferenc ur udvarában rendezendő gazdasági kiállításnak.

Kiállítandó tárgyak:

I. Gabona neműek u. m. búza, rozs, árpa, zab, törökbuza a piacra kiállítani szokott minőségben.

II. Borok.

III. Gyümölcsök és szőlők.

IV. Olajmagvak u. m. repeze, kendermag, napraforgó sat.

V. Kerti vetemények minden nemei, ugy azok magvai valamint gumos növények p. o. pityóka, répa.

VI. Rostnövények u. m. kender, len, a vásárra kiállítani szokott minőségben.

VII. Házi iparcikkék u. m. a) házi fonalok; b) házi len, kender és gyapju szövetek; c) varrások sat.

VIII. Háztartási cikkek u. m. aszalványok, befőttek, eczet, vaj, sajt, méz, kenyér sat.

IX. Gazdasági gépek, eszközök, ugy minden gazdasági iparcikkék, a kézműipar köréből u. m. hordók, szekérfasok sat.

X. Gazdasági tenyészállatok, u. m. bikák, tehének, bika- és üszörjűk, lovak, sertések és házi szárnyas állatok.

mindketten elmentek a miniszteri palotába, hanem Lamartine még nem érkezett oda, teendői a város háznál tarták, s alig lehet remélni, hogy két nap-előt a külügyi palotába ellátogathasson. Arragon és Biesta nem tudva mihez fogjanak, elindultak az ideiglenes kormány székhelyére, midőn a Carousel-piacon eszökbbe jut: felkeresni bizalmasan Courtaist a nemzetőrség főtábornokát, ki ép ekkor vette volt át a főparancsnokságot s tábor-kara megalakításával foglalkozott.

Arragon és Biesta elmoudák előtte, hogy nagy fontos és bizalmas ügyben jöttek hozzá. A tábornok a ház padlására vezeté őket, mert más helyen nem lehet bizalmas értekezést folytatni; mielyt meghallá miről van szó, azonnal saját felelősségére, az ideiglenes kormány nevében útlevelet állított ki e két úr számára, melyben őket a köztársaság rendkívüli megbízottjaként jelölt meg, kik az angol kormányhoz küldetnek, Durand Károly Ede titkár (a nemours herceg) kíséretében, a hatóságok tehát nyujtsanak segédkezet gyors tovább utazásukra. Ez útlevelet a tábornok aláírta, neve mellé nyomván a nemzetőrség pecsétjét.

Ez útlevelet zsebtükben tértek vissza Arragon és Biesta a hercegehez, estére határozván az el- útazást. Biesta öltöztet fel a herceget; a nemzet- őrség egyenruháját adta reá, szöke szakállát lebor- roltatta, haját feketére festé. Este 6 órakor mind- hármán a postára mentek, mert vasúton helyet kapni nem lehetett; de nem volt a postán sem sze- kér, sem ló, miután a köztársaság vörös-öves biz- tosai minden járművet lefoglaltak volt az állam- szolgálat számára.

Biesta ismerte Daily postagazgatót, mint Fülöp Lajos családjának hívét, s segédelmet kért

A kiállított cikkek jelesbjeiért, a bírálókat nyomán, részint pénzjutalmak, részint első, más- sod- és harmadrendű dícsérő oklevelek fognak ki- osztatni és pedig:

A) Pénzjutalmak a következő tár- gyakért u. m.

I. Gabonaneműekért:

melyekből legalább két erdélyi véka kiállítandó: 1. Tisztabúzáért 1 darab arany. 2. Rozsért 3 frt. o. é. 3. Árpáért 3 frt. o. é. 4. Fehér gya- log paszulyért 3 frt. o. é.

II. Borokért:

melyekből a kiállítónak legalább 20 erdélyi ve- derrel kell birnia:

1. 1868 ban termettekért.

a) Egy fajú borra: 1 ső jutalom 1 db arany. 2 ik jutalom 5 frt. o. é. 3 ik jutalom 3 frt. o. é. 4-ik jutalom 2 frt. o. é.

b) Elegyes fajú borra: 1 ső jutalom 1 darab arany. 2 ik jutalom 5 frt. o. é. 3 ik jutalom 3 frt. o. é. 4-ik jutalom 2 frt. o. é.

2. Óborokért:

1-ső jutalom 1 db arany. 2 ik jutalom 5 frt. o. é. 3 ik jutalom 3 frt. o. é. 4-ik jutalom 2 frt. o. é.

III. Gyümölcsökért:

A legalább 10 faj alma vagy körtve kiállítójának a fajok jelesége szerint:

1-ső jutalom 10 frt. o. é. 2 ik jutalom 5 frt. o. é.

IV. Kertveteményekért:

Egy teljes, kerti veteményekből álló, u. m. pityóka, murek, peterzelyem-, ezeller, vörös- és fok- hagyma-, káposzta- és paprikából kiállított csoportnak

1-ső jutalom 5 frt. o. é. 2 ik jutalom 2 frt. o. é.

V. Kenderért:

1-ső jutalom 2 frt. o. é. 2-ik jutalom 1 fo- rint o. é.

VI. Házi iparcikkékért:

a) kenderszövetre: 1-ső jutalom 2 frt. o. é. 2-ik jutalom 1 frt. o. é.

b) gyapjuszövetre: 1-ső jutalom 2 frt. o. é. 2 ik jutalom 1 frt. o. é.

c) zsákra: 1-ső jutalom 2 frt. o. é. 2 ik ju- talom 1 frt. o. é.

d) Himzésekre és varrásokra a megyei gazd- aszszonyok által gyűjtendő három díj.

VII. háztartási cikkekért:

a) aszalványok- és befőttekre: 1-ső jutalom 2 frt. o. é. 2-ik jutalom 1 frt. o. é.

b) eczetre egy jutalom 1 frt. o. é.

c) sajtra: egy jutalom 1 frt. o. é.

d) kenyérré 1-ső jutalom 2 frt. o. é. 2 ik jutalom 1 frt. o. é.

VIII. Gazdasági gépekért:

1. Borsajtóra 2 db arany. 2. Szórórostára 2 db arany. 3. Közöséges kerülő vagy váltó faeké- re 1 db arany. 4. Vasékere 1 db arany.

Jegyzet. A kiállított gépek jelesbjeiből a kiállító kizittmány, az alapszabályok 29. §. értel- mében az egyes tagjai közötti kisorsolás végett vásárol.

IX. Gazdasági tenyész állatokért:

1. Lovak közül:

a) 3-4 éves ménre 1 db arany.

b) 3-4 éves kanczára 2 díj 1-1 db arany.

a) két éves bikára két díj 1-1 db arany.

b) két éves tinóra 1-ső jutalom 5 frt. o. é. 2-ik jutalom 2 frt. o. é.

c) borjüsthétre: 1-ső jutalom 1 db arany. 2-ik jutalom 4 frt. o. é.

tőle a menekülő herceg tovaszállítására, mit ez készséggel meg is adott. A postagazgatót eaját kocsiját állítá elő, s meghagyta a postakocsisnak, hogy lóváltoztatás nélkül addig vigye az utazókat, a meddig csak bírja. Kevésel éjfélt előtt érkeztek az utazók a sorompókhoz, hol újabb akadályra ta- láltak. Páris kapuit a városától kitzített bizto- sok őrzék, egy felizgatott tömeg segíté őket a ki- s bejárók szemmel tartásában.

A köztársaság átküldöttei nagy lármát csap- tak, küldetésük fontosságára hivatkoztak, s elmou- taták útleveleiket. Egy gyanus kinezési egyén be- világitott lámpájával a kocsiba s így szól: „itt ül egy királyi herceg, legyenek azonban nyugodtan, én a titkot megörzöm.” Ezzel az ember félre állt az útból, a kocsi átment a sorompókon és sebesen ügetve meg sem állott Pontoise-ig.

A nemours herceg Eu várába akart menni, anyja ide hívta volt őt egy Párisba írt levelében; tehát erre tartottak. Az állomásokon Arragon, vagy Biesta szállt ki, s nagy tekintéllyel parancsoltak postamesternek és kocsisoknak, a köztársaság és azon megbízatás nevében, melylyel az ideiglenes kormány küldi őket. Éjszaka mindenütt szerencsés- sen áthaladtak; de reggel hat-hét óra közt, midőn már örültek, hogy Beauvais városát hátra hagyha- ták, a köztársasági hatóságok által ismét visszaki- sértettek e városba; a városházára vitték s útleve- leiket kérték elő. A hatóságot gondolkozóba ejté az, hogy az útlevelet nem az ideiglenes kormány, hanem a nemzetőrség főtábornoka írta alá, s már arról beszéltek, hogy az utazókat letartóztatják, — midőn Biesta hangosan fenyegetés mindazokat, kik rosszul alkalmazott ügy-buzgalomból akadályozzák a köztársaság megbízottjait küldetésük teljesítésé-

3. Sertések közül:

a) egy éves kanra: 1-ső jutalom 5 frt. o. é. 2 ik jutalom 2 frt. o. é.

b) egy éves koczára: 1-ső jutalom 5 frt. o. é. 2 ik jutalom 2 frt. o. é.

4. Hazai fajú juhok közül, melyek azonban ke- resztetettek is lehetnek.

a) Kosra: 1-ső jutalom 5 frt. o. é. 2-ik ju- talom 2 frt. o. é.

b) anyajuhra: 1-ső jutalom 5 frt. o. é. 2-ik jutalom 2 frt. o. é.

B) Dícsérő oklevelekkel tiszteltetnek meg mindazon kiállítók, kiknek kitünő ezikkei a bírálókat szerint arra alkal- masoknak ítéltetnek.

Szükséges tudni valók:

A gazdasági állatok kiállításának községi bi- zonyítvánnyal kell igazolni, hogy azok saját ne- velteik, kivéve a borjüsthéket, ellenesetben ju- talomra igényt nem tarthatnak.

A gazdasági tenyész állatok október harma- dikára a kiállítás helyiség udvarába hajtandók és bejelentendők, melyek fölött a bíráló és a díjki- osztás azonnal meg fog történni, mely után viz- szabajhatók.

A borok kiállítói: palackjaikra csak is az évszámot, s hogy faj vagy elegyes? írhatják, s a mellett kötelesek azokat jellel ellátni, kiállítónak s a szőlőhelynek megnevezése pecsétes levélben küldendő be, minek hátatára leend idegen kéz- vel füljegyezve a jel és a beküldött palackok száma; ellenesetben ki fognak záratni a verseny- ből s így a jutalmazhatóságból is.

A kiállítandó tárgyak október 2 ig bekülden- dők Dieső-Szent-Mártonba a gróf Béli Ferenc ur udvarába „a rendező bizottmányhoz” címezve és minden tárgyon megjegyzendő, hogy a kiállító „visszavárja” vagy „az egyesület részére” ajánlja.

A kiállítást látogatók 10 kr. o. é. belépti díjt fizetnek.

Október 5 én a jutalmak, nem különben a dícsérő okmányok kiosztatnak, a visszakivánt tár- gyak kiadatnak, az egyesület részére ajánlottak pe- dig elárvereztetnek.

Az 1868-ik évi bonyhai és ezen év tavaszán dieső-szent mártoni kiállításakor tapasztalt ügybu- zgalom, kecsgeteti a gazdasági egyesület a remény- nyel, hogy a t. cz. község ezen kiállítást is tá- mogatandja.

Dieső-Szent Márton, 1869. július 4 én.

Szilvási Sándor, s. k.

a rendező bizottmány elnöke.

Farnos Elek, s. k.

rendező bizottmányi titkár.

Vidéki levelezés.

Udvarhelyszék. Nagy-Solymos, aug. 10- kén, 1869. — Tisztelt szerkesztő úr! Bár tudom, hogy becses lapja hasábjain áldozatába kerül igény- telen soraimnak tért nyitnia, mégis egy folyó hó 3 kán délutáni 2 órakor a legnagyobb száraz és lehetőleg szeles időben Nagy-Solymoson történt szerencsétlen tűzvész vázlatának, részint a segély- nyerhetés, részint pedig egy lábrakapott tévhit nap- fényre derítése tekintetéből, tisztelettel kérem fel, kegyeskedjék tért engedni.

Igen, tisztelt szerkesztő úr! segélyért esd az egykor mindenkinék segélyt nyujtani képes Nagy- Solymosnak tűzvész által tönkresilányult 76 csalá- dja. Oh mert borzasztó ezt látni, mi lett az egy- kor szép és díszes községből. Letarolt mezőböz

ben; felelőssé tette Beauvais városát a késelelem- ért és mindazon hátrányért, mi ebből a köztársa- ságra hárul. Ekkor azután fontolgatni kezdék a beauvaisi köztársaságiak: vajjon nem ártanak-e a köztársaságnak, ha az utazókat letartóztatják, s így végre szabadon bocsátják őket. A hosszadal- mas és heves vita alatt a herceg a szekérenült.

Még Abbevilleen kell vala áthaladniok, de egy vasútállomásnál megdűdtek, hogy a vonatok sza- badon közlekednek Neufchatelig (Boulogne sur mer- né), a kocsi tehát ez állomáson hátra hagyták, megvárták a legközelebbi vonat indulását, s így Boulogneba érkezvén, azonnal Hamilton angol konzul védelme alá adták magukat. Ez nem ismerte fel azonnal a királyi herceget Durand Ede álarca alatt; de meggyőződően a személy azonosságáról, a herceget nemcsak vendégszeretőleg — de mint Victoria királyné rokonát fogadta. A kikötőbe nem volt oly franczia, vagy idegen hajó, mely Angliába szándékozott volna, csak a postahajó vala azon éjjel oda indulandó. A viharos idő és erről elter- jedt rémhírek daczára a herceg azonnali elüta- zásra határozta el magát. Útitársai elkísérték a ki- kötőig, s ime itt találta Clementine nővérét, a száaz koburgi hercegnét, ki hasonlóan sietett a franczia partokat odahagyni. A herceg rendkívül barátság- gosan búcsuzott el Arragontól és Biestától, s az utóbbinak adta emléktől azon levelet — egyébről ekkor nem rendelkezhetett — melyet a királyné írt volt Saint-Cloudból, midőn a kir. kastélyt a király- lyal és az amlai herceggel oda hagyta.

Miután a herceg a postahajóval elindult, két kísézője szomorúan tért be Hamiltonhoz, s itt tölt- vén az éjelt, elbeszélgettek a lefolyt nagyszerű ese- mények lehető következményeiről; nem is sejték,

TÁRCSA.

Egy jelenet az 1848-ki franczia forradala- lom februári napjaiból.

A februári franczia forradalom eseményeiről némely eddig még nem ismert eseteket beszél el Beaumont-Vassy vicomte „Les salons de Paris et la société parisienne sous Napoleon III.” című művében, kezeskedvén azok hitelességéről.

Közudomás, hogyan igyekeztek a trónfoszt- ott királyi család (orléansok) tagjai 1848. február 24-ke után menekülni a felizgatott Párisból, mely reájok nézve izzó lávává lett volt. Fülöp Lajos és Amalie Mária királyné menekültek legelőbb, őket követte a férfiás jellemű orléans hercege- né az ifju párisi gróffal, azután a nemoursi herceg s végre Clementine hercegné. D'Ar- ragon marquis, ki később tagja volt az alkot- mányhozó nemzeti gyűlésnek és 1848. szeptembe- rében halt meg, — és Biesta, utóbb Annale her- czeg lezárólt javainak gondnoka s a nemzeti le- számoló bank igazgatója, működtek közre az or- léans hercegné és Nemours herceg kiszökítésé- nél, e két férfi képezi az általunk előadandó jele- net központját.

Miután Helene hercegné szerencsésen tova szállítottat, Biesta házába hívta éjjeli nyugalomra Nemours herceget, itt tanácskoztak a felett, ho- gyan hajtsák végre a herceg menekülhetését. Ar- ragon és Biesta a Párisban észlelhető nagy zavar- ban leghelyesebnek vélték a külügyér Lamartin- hez fordulni, bízva az ő lovaglásában. Másnap

hasonlítanom, de tartok tőle, hogy hasonlatom nem talál; mert letarolt mező a tavasz jöttén újra fölvirul; de sok tavaszunk kell jönni, míg falvánk a csapást kiépülendi, s mondhatom, több kell egy emberi hosszú életnél, míg a maga tűztől összeégett Phoenix oly festőileg támadand föl, mint elhamvadott.

A tűzvész által tönkretett 76 családból birtokos és földész 66, mesterember és napszámó 10. A szenvedett szerencsétlenség annyival nagyobb, mert a szerencsétleneknek minden téli takarmánya be levén takarítva, elégett. E mellett biztosítva sem volt csak bár egy épület is, pedig ott égett a gazdag ev. ref. anya eklézsiának is pári derék csúze, sertésola. Ott a mesteri jó csűr, sertéltől, rozszant lakház s az egészet körülkerítő új sövénykert. Isten, és csodák csodája, hogy a romlásnak indult iskola megmaradt. Bizony vétkecs könnyelműség ugy az eklézsiától, mint a megye gazdájától, kit az egész égés alatt és után is — mint mondják — sem a pápi, sem a mesteri telken látni nem lehetett, a fennálló rendeletek ellenére a középületeket tűzkar ellen nem biztosítani.

Nevelő még a szerencsétlenséget az, hogy most 11 éve égett volt el egy nagyrésze azon családoknak, melyek tán a jelenben is legérezhetőbb suttogtak.

Tisztelettel kérek fel azért mindenkit, de nevezetesen nemes Udvarhelyszék tehetősb birtokosait, s mindenekfelett igen tisztelt összes tisztikarát, ne csak magok nyissák meg, hanem befolyásuk által másokkal is nyitassák meg a szerencsétlenek számára egy erszényeiket, mint magtárikaikat, és siessenek a végpusztulásra jutott 76 család keserű könnyeiből kegyes adakozásaik által mentől több égető cseppet letörlni. Igen! siessenek uraim adakozásaikkal; mert a kárt nem vallottak nem győzik többé a segélynyújtást, s annyival inkább nem, mivel igen csekély kivétellel falvunknak legtehetősbjei lettek a lángok martalékaivá, s ezért községünkben nagyon kevés hely az, honnan a szerencsétlenek segélyt várhatnak.

És itt nem mellőzhetem el tisztelettel megemlíteni, s a szerencsétlenek nevében halásan megköszönni Bözöd járási esküdt Adám Domokos urnak szives jószágát, ki a kiállott vész után éhezőknek sietett ébőket csillapítani egy sajátjából, mint a Bözödon gyűjtött hozományá által. Szép lelkületéről tesz bizonyosságot az oláh andrásfalvi két udvari tiszt (Pénzes és Fodor) urak segélynyújtása is. Fogadják a nyílt világ előtt Nagy Solymos halálát jószágukért. De fogadják és ezerszer fogadják halál községüket a szerencsétlen Nagy Solymostól a jó szomszéd Rava közlege is, hol az égés, vízár és jégverés által okozott keserű csapások bárha még tán egészen ki nem épültek is, mégis oly hallatlan nagy áldozatával kívánt közöttünk megjeleneni. Isten óvja e nemes közönséget minden csapástól; de, mert azok iker testvéreink, igérjük mi a szerencsétlen Nagy Solymos, hogy Rava pártatlan jószágáért hálátlanok lenni nem fogunk. Igen! ezt igérjük annak reményében, hogy tán Isten nekünk is adand módót és egy jó vezetőt, mint Rava nemes közönségének van módja mellett vezetője is a nemes lelkületű esperes urban, kinek felhívására oly ritka áldozatkészséggel keresett fel Rava bennünket. Fogadják a tisztelendő esperes ur is a jó példával lett előmenésért tiszteletteljes hála közönetünket.

És itt tisztelt szerkesztő úr bevégzhetném igénytelen soraimat, ha e valóság ellenére egy a vidéken a rossz akaratauk által elterjesztett téves

hogy a megoldás már az ajtó előtt áll. Ugyanis, midőn másnap reggel a párisi vonatra szálltak, az indulás perczében kinyílt az általuk elfoglalt coupe ajtója, s Bonaparte Napoleon Lajos és Persigny léptek be rajta. Biesta azonnal megismerte a herceget, kit Hamban meglátogatott volt; midőn ezt Napoleon Lajos előtt szóba hozta, a négy utazó közt bizalmas beszélgetés kezdődött.

Mihelyt Londonba érkezett a híre, hogy Franciaországban a köztársaság kikiáltott, Napoleon Lajos azonnal elkészült az útra s a legelső Franciaországba menő hajóra ült; és ez véletlenül ép azon hajó volt, mely visszatértekor elvívte hátán a menekülő nemoursi herceget Angliába.

Amiensben a vonat egy ideig megállt, mert a Párisba induló vonattól elkéstek volt, az már tovarobogott. Bevárták az új vonat indulását, de ezzel Persan állomásán fennakadtak, miután a vasúton Pontoisnál szerencsétlenség történt. Ez ép azon vonattal történt, melyről e négy utazó lemaradt: hűsz ember veszté ez alkalommal életét. E vasúti szerencsétlenség akkor nem tűnt fel, mert senki sem gyaníhatta azt, hogy ha Napoleon arról le nem marad — mit néhány percznyi késedelem okozott — s ő is a 20 halott közt talált volna lenni, ezáltal Franciaország sorsa egészen másként alakul vala.

A négy utazónak meg kelle tehát állapodni Persanban, e piszkos faluban, hol még vendéglőt sem találtak. Estéli 8 óra lehetett, a legközelebbi vonat csak másnap reggel érkezhetett, sőt valószínű vala, hogy a vasút még akkorra sem leendő helyreállítva. Elhatározták tehát, hogy a hosszú, unalmas februári éjjet az egyetlen kormában töltsék el; itt beszélgettek Napoleon Lajos herceg és Persigny, D'Arragon marquis és Biesta azon esé-

hírt a maga valódiságára reducálni nem akarnék. Ugyanis tény és menthetetlen tény az, hogy a tűz Balási Jánostól vette női gondatlanság miatt kezdetét. A rossz akaratu Fama azonban ezt a vidéken egy hírelt el, hogy eszem-izomban miatt és sütkézés következtében ümlött volna zsír a tűzbe, s a miatt lett az égés, holott a hamuvá égett két szomszéd Balási György és id. Todorika Jánosné tanusítják, miszerint semmi sütkézés, semmi eszem-izomban az nap Balási János házánál nem volt, hanem Balási Jánosnál elvégződven az aratás, az aratáson megszenyesült változókat lugozták, s lugozta épp a háziasszony, s mert a lugozást alatt röszeláng égett, az a különben hibetleg kormos kúrtón könnyen kifúthatt, mitől meggyuladott a szalma fedélű ház, melyről aztán terjedett el halatlan sebességgel a maga előtt gátat és ellent nem ismerő, és nem szenvedő tűz. A tényállás ez és nem más, azért az érdeklettek részéről és azoknak nevében minden ezel ellenkező roszakaratu nyilatkozat az érdeklettek által alja rágalomnak nyilvánítatik, mely — a különben is kiszenevedett család erkölcsi életét tönkresilányítandó — volt a világ előtt elindítva.

Az összes kár a felvétel szerint 30 és 40 ezer osztrák értékű forint közt ingadoz, mi a jelen pénzsűköt időben elég nagy összeg ahoz, hogi hihezem, miszerint a kárt a szenvedetteknek még gyermekei is csak egy nagyon kedvező fordulat mellett épüldik ki.

A szerencsétlenek iránt tanusítandó sziveségből kérem fel egy a szerkesztő urat igénytelen soraim közlésére, mint a más erdélyi magyar ajku lapokat azoknak a szerkesztő úr becses lapjábólól átvételére. A részvét a lenni, a részvételezés pedig a nem lenni kérdésének lesz feleletje.

Simén Endre.

Napi hírek.

— Két kir. leirat jelent meg aug. 19-ől: egyik a városi két végezedet s a szilvini ezred 11 és 12-ik századának felosztását s azok területének, valamint Zeng és Sziszeknek polgári kormányhatóság alá helyezését rendeli el, másik meghagyja a közös hadügyérnek, terjessze mindkét miniszterium elé a határvidékre vonatkozó kimutatásokat, tájékozásokat és segédeszközöket.

— Felsőége szilvessé napjának megülséről többfelől vetünk tudósítást. Vízaknán tarackklóvások világítás, innepélyes isteni tisztelet s disztribúció mind fényes hál is volt.

— Brassóban mulat a bukuresti porosz főconsul Keyserling Rautenburg; s ha igaz, mit a „Kr. Ztg.“ ír czéjében Brassónak és vidékének közelebbi tanulmányozása volna. Hogy miért érdeklő a főconsul urat annyira e vidék, nem irták meg.

— Az első erdélyi vasútnál f. évi sept. 1-8-ó napjától utazók részére IV. osztályú kocsik tétetnek forgalomba. A szállítási ár személyenként és mértőföldenként 9 krba állapították meg, melyhez az időnként fennálló ezüst árkelet-pótlék és a törvényszerű bélyegadó hozzászámítandó. A munkások számára III. osztályban eddig fennállt díj-elengedés ezennel megszüntetettik. Minden egyéb a személyforgalomra vonatkozó rendeletek a negyedik osztályú utazókra is érvényesek.

— A királyföldi gazdasági egylet közlebről tartott évi közgyűlésen előfordult jelentés szerint az egylet a szelben kertületben 115, a brassóban 109, a medgyesiben 65, a nagyeszteriben 59, a segesváriban 37 és a sz. régeniben körülbelül 15, s összesen 400 tagot számlál.

— Ling-Look chinai művész három előadást rendez színházunkban, s pedig az elsőt szombaton, másikat vasárnap és a harmadikat hétfőn a chinai test- és fegyvergyakorlatokból. Ling Look

ményekről, melyek az új köztársaság megalapítását eszközlék.

Napoleon Lajos kissé nyugtalanokodott a miatt, hogyan fogadja őt majd az ideiglenes kormány, miután nem törölték volt el azon törvényf, mely a Bonapartékat száműzte a franciaia földről. Útitársai tehát azt tanácslá, írjon az ideiglenes kormány-nak, jelentse Párisba érkezését s egyszersmind nyilatkoztassa ki, hogy kész visszatérni, ha jelenléte Franciaországban hátrányára lenne a köztársaság megszilárdulásának. A herceg nem sokáig gondolkodott, még ez éjjel a persani koresma asztalán írta meg ez ismert levelet az ideiglenes kormányhoz: „Messieurs, le peuple de Paris ayant détruit par son héroisme les derniers vestiges de l'invasion étrangère, j'accours de l'exil pour me ranger sous le drapeau de la république etc.“ (Uraim, Páris népének hősiessége eltörlé az idegen beavatkozás utolsó nyomait, jövök a számkivetésből sorakozni a köztársaság zászlója alatt.)

Kora reggel utazónak a pályaudvarba siettek, de itt azt kelle megérteniük, hogy lehetlenség vonatot indítani Párisba, ha tehát sietnek, lássanak más jármű után. Erre azután Napoleon hg, Persigny, Arragon és Biesta egy vidéki szekerest fogadtak, s így jutottak el Saint-Denis-be; itt egy Párisnál közelebbi bérkocsiba ültek, mely Páris kapui elébe szállítá őket. Így tartá tehát bevonulását székhelyére a leendő franciaia császár: bérkocsiban, kísérve azoktól, kik a trónvesztett királyi család tagjait menekítlni segíték. Így történt ez 1848. február 28 kán, mely nap, ép ugy, mint a régi rómaiaknál a „regi fugiumot“ befejezte, t. i. azon nap vala, melyen legutolsó királyunkat a trónról letaszították és elűzték.

(A „Pest. Lloyd“ után.)

1867-ben többi közt a párisi világkiállításon is fellépett volt különös mutatványaival. Körutjában — előadásait rendezve — színházunk zeykori ismert tagja Dráguss Károly kíséri. A mutatványok közti színtetekben 1 felvonásos francia tréfák fognak előadni Dráguss Károly és neje által.

— A kolozsvári löversenyek septem-ber 24., 25. és 26-kán fognak megtartatni.

— A gyulafejevári íz. fűtanodában a vizsga jövő szeptember hóra tűzetett ki, és pedig ily rendben: a harmadik osztályban sept. 8-kán, a második osztályban 9-kén, az első oszt. 10-kén.

— A szászvárosi már előbb közölt nagy égés részleteit jelentik, hogy 24 híz, 20 csűr, 22 pajta s 4 szekerszín égett el. A tűz egy a há-táron künn levő malomban ütött ki, s innen mint-egy 80 ölnyire hozta bé a szél a városba.

— Innepet ültek közelebről a szt. ágó-thai dalárok: a dalegyet zászlója részestlt a keresztelés szentségében, s nyerte az „Ágótha“ nevet. Pestről hozták s 200 frba került.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók 1869. évi szeptember 6-kától 11-éig Fiume városában tartandó XIV. nagygyűlésére a nagygyűlés tagjai i. e. augusztus 28-ikától szeptember 30-áig a rendez vitélbernek csak felit üzetik azon pályák vonatán is, melyek hazánk határában kívül esnek. Ily leszállított aron utazhatni tehát a kir. magy. észak, tiszavidéki, állami, déli, Ferdinánd császár észak, Erzsébeth nyugati, Mohács-pécsi vasúton, az első magy. dunai, s az első cs. kir. dunagőzhajózási hajókon, valamint a tengeren Trieste-től Fiumeig a Lloyd gőzösein. Magától értetik, hogy ezen engedélyek csak a Fiumeba való me-neze s visszajövetre használandók. Hogy a nagygyűlés tagjai ezen kedvezményt élvezhessék, szük-séges, hogy magukat jó eleve igazolási jeggyel lássák el. A gyűlés előrajza következő: A tagok beírása szeptember 3., 4., 5-kén d. e. 9 ól 12-ig és d. u. 3-tól 8-ig a városházán történik, hol a pénztárnok és egy küllön bizottság jelenlétében a megérkező tagok magukat a nagygyűlés névköny-vébe írják be. Mindenki beírja vezeté- és ke-resztnevet, polgári állását a szakosztályt, melyben működni vagy résztvenni akar, tartandó tudomá-nyos értekezésnek címét, állandó lakhelyét, és a gyűlés helyéni lakását. A mennyiben már előbb — az utasítási igazolvány kiállításakor — nem íze-tett, a 6 írtot leteszi. Ekkor igazolási jeggyel láttatik el, melylyel a beírt tagoknak minden jo-gával s előnyvel élni fölhatalmazatik; a beírta-tás után a fölvételi jegy, szállási utalvány, az egri XIII. nagygyűlés évkönyve, továbbá Fiume s vi-dékének tájrajza, a gyűlés emlékére verotett fé-mek mindenkiének kézbeaditvának. Szeptember 5-én esti 8 órakor gyűlnek össze a tagok a casino he-lyiségekben — Fiume városa részéről rendezendő ismerkedési estélyre. Szept. 6 kán d. e. 9 órakor megnyitó közülés; déli 2 órakor a vendégszerető város által adandó közebéd. Szept. 7-én szak-ülé-sék. Szept. 8-án kirándulás hajón a szigetekre. Szept. 9-én szak-ülések. Szept. 11-én bezáró köz-ülés. A szak-ülések napjainak szabad óráiban bi-letségi ülések tartatnak, a város és vidékének nevezetességei, ritkaságai, intézetei, tengeri fürdői, gyűjteményei, kiállításai meglátogatvának. Ezeket, valamint a nagygyűlésre vonatkozó mindennemű értesítést jó eleve indatni fogja a „Napi Közöny“, mely a nagygyűlés tartama alatt naponként meg fog jelenni. A nagygyűlés után Dalmáciába, Ve-lencezébe, Pólabá, Tiroiba vagy Adelsbergbe (tör-tendő kirándulásokat a gyűlés tartama alatt egy bizottság fogja előkészíteni; nevezetesen Adels-berg a buda trieszti vasútvonalba esvén, akár oda-menet, akár visszajövet egyesek vagy kisebb tá-rsaságok által is megszervezhető; a barlang igaz-gatósága ezt a kivilágítással együtt csekély díjért eszközi.

— A honvédséghez kinevezettek. A) A tetteges állományba. a) A gyalogsághoz alezredes-sé és a 38. honvéd-zászlóalj parancsnokánál Görgei Kornél; őrnagygyá és 73. honvédzászlóalj pa-rancsnokánál Vlasits Konrád nyug. czim. őrnagy. Századosokká: Grillovicszer Vilmos, tarpai Sanki Nándor, Prielle Sándor, Pur Frigyes, vetseglői Stoffer József, Leiczinger Domokos, Gőnczy Leo, Kuzmanovits Sándor, Dietrich József, Lang Béla, Tarnay Károly, Dobrutzy Gyöz, Mecséry Gusztáv, talaitszi Sehatberg Károly, Papp László, bi-bithi Horváth Kálmán, Wenczler Gyula, Degré György, Sztadovits Ferenc, Vargai Mihály, Havas Adolf, Bossányi György, Gál Ignác, Hauser Li-pót, Csémeghi Ignác, Novotny Richárd és Sag-Victor. Főhadnagyokká: Lomos Sándor, Zirth Agoston, Dubroviczky Iván, Fischer Károly, Taub-ler József, Bálványi Alajos, Szabó Imre, Komlósy Lajos, gr. Zichy Zsigmond, Jeszenák Gábor. — Hadnagyokká: Hidassy Béla, Máté Antal, Vizlo-vics Menyhért, Köszegi István, Szwaszics Hugó, Szeipel Nándor és bilkei Gerzó Balint. b) A hon-védlovassághoz. Főhadnagyokká: Bámbidi Adolf, Beraun János, Andráska Gyula, Kincsi István és németfalusi Simonffy Gyula. Hadnagyokká: Omaszta Nándor és Romatka Lajos. B) A szabad-ságolt állományba. A honvédszállásúhoz száza-dosokká: Bellosics Gusztáv, Kozma Gyula, gróf Bethlen József, Morócz Kálmán, Zabrászy Ottó, Bregány Jenő, Uray József, Györfly Péter, Frank Károly, Jekelfalussy Lajos, Pinter Albert, Szabó Imre, Sződény József, Szőgyényi Emil, gr. Teleki Domokos, Virághalmi Ferenc, Hollner Károly, Erősy Lajos és Jaskula Antal. — Főhadnagyok-ká: Várady Imre, Lányi József, Adám Rezső, Turesányi Mátyás, Löw Frigyes, Fluch Ferencz, báró Huszár Miklós, Ormay Armin, Szilvássy Már-ton és Parlaghy Károly. — Hadnagyokká: Vanka Ferencz, Novelli József, Sándy Gyula és Kovács Márton. b) A honvéd lovassághoz századosokká: Sibrik Antal, Nedeszky István, báii Pataki András, Térey Pál, Krisztinkovics Antal és Urházy György. — Főhadnagyokká: Nagyfejeő Béla, báró Bruc-kenthal Ákos, Xivkovich Emil és Szeiczey Mik-lós. — Hadnagyokká: Hofbauer Lajos, Csörgeő Gyula, Hertelendy Gyula, Markovics Márton és Bistics Miklós.

— A küllön megyei gazdasági egylet alapszabályainak 19-dik §-a értelmében ez évi özi kiállítását is Dicső-Szent Mártonban rendez vén, min

den gazdaszatunk felvirágzását óhajtó hazafit tisz-telettel felszólít, a tárlatot személyes megjelenésé-vel szerencsétlenni és küldeményeivel gazdagítani. A küllönmegyei gazdasági-egylet igazgató választ-mányának 1869 dik év július 4-kén Dicső-Szent-Mártonban tartott üléséből. Gr. Béli Ferencz, s. k. elnök. Farnos Elek, s. k. jegyző.

— Ismét egy befallazott. Oroszország olonitzi kerületének egy falujában a lakosok azon fölfedezést tették, hogy egy pór leányát egy pin-czében 8 év óta zárva tartja, és pedig ugy lelánc-zolva, hogy nem járhatott, nem állhatott, hanem csak feketett vagy tilhetett. A szánandó terem-tmény látása iszonyu volt. Ezen tett okául a pór azt hozá fel, hogy leánya meg van babonázva s házára szerencsétlenséget hozott volna, ha ily mó-don ártalmatlanná nem tette volna.

Közüntzeti tudósítás.

A t. szülöket és gyámokat hivatalos tisztelet-tel értesitem, hogy a beiratás helybeli ref. fűtano-dánkban f. aug. hónap 30-án kezdetét veszi s tart sept. 4-ig. A városi érdeklettek szivesen figyelmeztetem, méltóztassanak gyermekeiket folyó aug. 30—31 (hétfő, kedd) napjain beírni, mert így a vidéki szülökön is könnyítve lesz. Az isk-ünnepélyes megnyitása sept. 1-én délelőtt, a javi-tási és felebbviteli vizsgák 2—3-kán fognak meg-tartatni. Kolozsvárt, aug. 21-kén, 1869.

Kócsi Károly,
tanvezető tanár.

KÜLFÖLD.

Párisból írják aug. 15-ől: A császár ál-tal minden politikai és sajtó vétségek tekintetében engedélyezett föltétlen amnestia kedvező benyomást okozott, mert proprio motu adatott. A számdüötek tehát kivétel nélkül visszahelyeztetnek és valamennyi politikai fogoly visszanyeri szabadságát. Rochefort, Rogeari, Hugo Viktor sat. ismét politikai jogaik teljes birtokába visszahelyeztetnek. Nem valószínű, hogy a császár ezen nagylelkü elhatározása kibé-kitené az „engesztelhetetlenek“, de a világ elis-merésével leend iránta, s a franciaia sajtó nagyobb része, mely utóbbi időkben annyira oppositionális állást foglalt III. Napoleonnal szemben, lelkesedés-sel fogadja az amnestiára vonatkozó rendeletet. Egyedül a deczembristák, kik Cassagnac vicomte-t választották szonokul, nincsenek megelegetve a császár ezen lépésével, melyet gyöngösögre ma-gyaráznak.

Girardin Emil lapja, a „Liberté“, következő cikket közöl: „Ez már kedvünk van! Ez jó és nagy politika! Mi azt tartózkodás nélkül magasz-taltuk, mert ez mindig a mi politikánk volt. Ez a politika, mely annyira becsületlőre válik a július 17-kei miniszteriumnak, bizalmatlanságunkat biza-lomná változtatja iránta. Az [1869 k. aug. 14-kén adott amnestia, melyhez a miniszterek mindnyájan együtt és egyenként kötötték neveiket, midőn azt ünneplésen aláírták és ekkép egy közös tanács-kozás által megállapított mü jellegét nyomták rá, nem maradt el az 1859. aug. 16-án adott amnes-tiától, melynek méltó hasonmása. Felvétel, kivétel és megszorítás nélkül adatott az ki, s ez egy nagy-szerű tény jellegét nyomja rá. Bármí dicső és ügyes fogás legyen is e tény, ez nem fogja le-fegyverezni a pártokat, mert természetökbén ke-szik, hogy sem szelidség által nem fegyverezhető le, sem erőszak által nem hagyják magukat legyő-zetni. De e kegyelmi tény magyará emeli az 1848-i decz. 10-kének választottját s 1852-ki nov. 21-ének koronázottját és a pártok fölibe állítja őt. Állan-dólag a pártok fölibe emelkedni, tildözés helyett, majd nagylelkűség, majd megvétel, majd kezde-ményezés által: ez szelleme a tartósságnak?“

Az „Opinion Nationale“ az amnestiában fé-nyes megerősítést látja annak, a mit a senatus consultum igért volt. Maga a legitimista „Gazetta de Franco“ is jó és nagyszerű politikának nevezi. A „Temps“ csak feltételesen dicséri e kegyelmi tényt, midőn azt mondja, hogy a császár ezáltal nemcsak személyes hajlamának, hanem a helyzet követelményeinek is eleget kívánt tenni.

Páris, aug. 19. Mint állítják, Napoleon hg jelen leend a suezai csatorna megnyitásánál. A her-czeg lesz az első, ki a csatornán egy yachttal át fog menni, hogy útját Bombayba folytassa.

A „Liberté“ szerint a császár már jobban van, ugy, hogy e hó 25-kén Chalonsba utazik; a császárné is 25-kén fog Lyonba elutazni.

I. Napoleon születésének századik évforduló-járól a „Times“ egy májdnem két hasábra terjedő cikket közöl, melyben az angol vezérlep azon idő-szakot, midőn „az újabb kor legnagyobb embere“ először megpillantotta a napvilágot, a leggonoszabb korszaknak bélyegzi az emberi nem történelmében; aztán személt tart az első császárság keletkezése és lefolyása felett; ugyazint emondja a mostani császár tetteit harczban és békében, és elmékedé-seit ekkép folytatja:

„Franciaország semmi tekintetben sem áll roszabbul, mint Lajos Fülöp napjaiban. Van jó hadserege, jó hajóhada, vannak jó fegyverei, vör-tés hajói, katonai gyakorlatossága, fegyelme, kép-zeltsége és harczias tüze. Meglátandatlanul áll régi határai közt. Hótarkta hegyláncok, felzajló tengerhullámok és néptörzsek, blázékek, mint ma-guk a francziák, gátolják tovább terjedését. Egy oldalról talán mutatkozhatnék ugyan kilátás; Fran-cziaország legalább 200 év óta ezt hitte. Meg-tette tehát a kísérletet; de mindig kénytelen volt visszavonulni. Ily körülmények közt a bölcseség mindig megelegetésre tanit, valamint arra, hogy az elvitáztatban kényzszerűségről erőnyt csináljunk. Időközben Franciaország a béke áldásait élvezi. Mit akarhat, mit várhat még. Igaz ugyan, hogy a Napoleoniák nem támasztották fel Augus-tus korszakát; ámde ilyesmí senkinek sem áll ha-talmában. Még Augustus maga sem volt korának teremője, hanem kora teremtette Augustus. Fran-cziaország irodalma elsőseget ad a szabadságnak az Augustus által osztogatott tiszteségek felett. A császár tesz, a mit tehet. Színházakat, kiállítás-o-kat, középületeket, templomokat, emlékeket, muzeu-

